

رابطه قابلیت مقایسه صورت‌های مالی و ریسک سقوط مورد انتظار قیمت سهام

دکتر یداله نوری فرد^۱

استادیار دانشکده اقتصاد و حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران جنوب

ژاله کاظمی^۲

کارشناس ارشد حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران جنوب

(تاریخ دریافت: ۱۱ اردیبهشت ۱۳۹۷؛ تاریخ پذیرش: ۱۳ آبان ۱۳۹۷)

قابلیت مقایسه مفهومی نسبی یا تطبیقی است و باعث کاهش انگیزه مدیران برای مخفی کردن اخبار منفی می‌شود که یکی از دلایل ریزش قیمت سهام است. هدف این پژوهش تبیین رابطه قابلیت مقایسه صورت‌های مالی به‌عنوان یکی از ویژگی‌های کیفی گزارشگری مالی با ریسک سقوط مورد انتظار قیمت سهام می‌باشد. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران بوده که به‌منظور دستیابی به هدف پژوهش، ۸۱ شرکت برای دوره زمانی بین سال‌های ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۵، به‌عنوان نمونه انتخاب گردیده است. پژوهش انجام‌شده از نظر نوع هدف، کاربردی و روش پژوهش از نظر ماهیت و محتوایی همبستگی می‌باشد. برای تجزیه و تحلیل فرضیه‌ی پژوهش از تحلیل آماری لجستیک کمک گرفته شده است. نتایج حاصل از آزمون فرضیه‌ی پژوهش نشان‌دهنده رابطه معنادار و منفی بین قابلیت مقایسه صورت‌های مالی و ریسک سقوط مورد انتظار قیمت سهام می‌باشد.

واژه‌های کلیدی: قابلیت مقایسه، صورت‌های مالی، گزارشگری مالی، ریسک سقوط مورد انتظار قیمت سهام.

^۱ dr.y.fard@gmail.com

^۲ k.zh65@yahoo.com

مقدمه

وجود اطلاعات مالی شفاف و قابل مقایسه رکن اساسی پاسخگویی و تصمیم‌گیری‌های اقتصادی آگاهانه و از ملزومات بی‌بدیل توسعه و رشد اقتصادی در بخش خصوصی و دولتی است [۴۱]. قابلیت مقایسه‌پذیری است که به استفاده‌کنندگان در شناسایی و درک شباهت‌ها و تفاوت‌ها کمک می‌نماید، هزینه کسب و پردازش اطلاعات را کاهش، و کمیت و کیفیت کلی اطلاعات موجود در مورد شرکت‌ها را افزایش می‌دهد [۲۹]. قابل مقایسه بودن بیان می‌دارد که صورت‌های مالی باید به گونه‌ای باشند که بتوان آن‌ها را با هم مقایسه نمود نه اینکه از روش‌های حسابداری مشابه و یکنواخت استفاده شود [۴۱]. برخلاف سایر ویژگی‌های کیفی، ویژگی قابلیت مقایسه مختص اطلاعات یک شرکت خاص نیست، چراکه ماهیت مقایسه به گونه‌ای است که باید از اطلاعات سایر شرکت‌های هم‌صنعت نیز استفاده کرد [۳۳]. قابلیت مقایسه باعث کاهش انگیزه مدیران و توانایی آن‌ها برای مخفی کردن اخبار منفی می‌شود؛ زیرا سرمایه‌گذاران، با دسترسی به اطلاعات مربوط به بنگاه‌های مشابه و امکان شناسایی اطلاعات نه‌تنها می‌توانند شناخت بهتری از عملکرد بنگاه داشته باشند بلکه بخشی از اخبار منفی درباره آن را از طریق استنتاج بر اساس عملکرد و یا افشای همتایان مشابه آن کسب می‌کنند. [۳۶]. از طرفی ریزش قیمت سهام آیدیده‌ای است که عموماً به علت وجود حباب در قیمت سهام شرکت رخ می‌دهد و این مسئله به علت اقدامات مدیریتی نظیر تعویق در انتشار اخبار بد و تسریع در انتشار اخبار خوب، فرار از مالیات، استمرار پروژه‌های با ارزش فعلی منفی و عدم شفافیت اطلاعات مالی صورت می‌پذیرد [۴۵]. در واقع با افزایش اطلاعات نامتقارن، ریسک سقوط آتی قیمت سهام زمانی رخ می‌دهد که اخبار بد تجمیع یافته برای سرمایه‌گذاران افشا شود. [۹] و [۱۲]

چون قابلیت مقایسه مفهومی نسبی یا تطبیقی است پژوهش‌ها و مطالعه‌های نسبتاً کمی صورت پذیرفته است و شواهد مربوط به آن کم است [۳۲]، بنابراین این پژوهش به دنبال یافتن پاسخ به این سؤال است که آیا با افزایش قابلیت مقایسه صورت‌های مالی، احتمال سقوط قیمت سهام در آینده افزایش (کاهش) می‌یابد یا خیر؟ و اینکه قابلیت مقایسه صورت مالی تمایل مدیران برای مخفی کردن اخبار منفی را کاهش می‌دهد و این موضوع می‌تواند باعث کاهش میزان ریسک سقوط آتی بنگاه از دیدگاه سرمایه‌گذاران شود یا خیر؟ در ضمن نتایج این پژوهش می‌تواند منابع مربوط به افشای نامتقارن اخبار مثبت و منفی از سوی مدیران را گسترش دهد و منابع در حال رشد را که قصد دارند ارتباط بین ریسک سقوط و شفافیت گزارشگری مالی را مشخص کنند، توسعه می‌دهد.

---

¹ Comparability

² Stock Price Crash

مبانی نظری و پیشینه پژوهش

قابلیت مقایسه صورت‌های مالی

هدف صورت‌های مالی عبارت از ارائه اطلاعاتی خلاصه و طبقه‌بندی شده درباره وضعیت مالی، عملکرد مالی و انعطاف‌پذیری مالی واحد تجاری است که برای طیفی گسترده از استفاده‌کنندگان صورت‌های مالی در اتخاذ تصمیمات اقتصادی مفید واقع گردد [۱]. نیاز به قابلیت مقایسه را نباید با یکنواختی مطلق اشتباه گرفت و این خصوصیت نباید مانع از به‌کارگیری روش‌های بهبودیافته حسابداری گردد. هرگاه رویه حسابداری مورد استفاده با خصوصیات کیفی "مربوط بودن"^۱ و "قابل‌اتکا بودن"^۲ سازگار نباشد، برای واحد تجاری ادامه استفاده از آن رویه مناسب نخواهد بود [۱۴]. در مفاهیم نظری گزارشگری مالی ایران بیان شده است که اگر اطلاعات مربوط و قابل‌اتکا باشد، مفید بودن آن در صورت قابل‌مقایسه نبودن و قابل‌فهم نبودن دچار محدودیت خواهد بود. یکی از پیش‌شرط‌های قابل‌مقایسه بودن، افشای رویه‌های حسابداری بکار رفته در تهیه صورت‌های مالی و همچنین افشای هرگونه تغییرات در آن رویه‌ها و اثرات چنین تغییراتی می‌باشد [۱۴]. اطلاعات مقایسه‌ای تشریحی تا جایی باید افشا شود که جهت درک صورت‌های مالی مربوط تلقی گردد. [۱]. همچنین تصمیم‌گیری‌های استفاده‌کنندگان همواره شامل انتخاب بین فرصت‌های جایگزین می‌باشد. در نتیجه، اطلاعات یک واحد گزارشگر زمانی سودمندتر خواهد بود که بتوان آن‌ها را با اطلاعات مشابه سایر واحدها و با اطلاعات مشابه همان واحد برای دوره‌های دیگر مقایسه نمود [۳۷].

دیفرانکو و همکاران (۲۰۰۱) دو تعریف از قابلیت مقایسه صورت‌های مالی ارائه نمودند تعریف نخست به این صورت است: دو شرکت چنانچه برای مجموعه‌ای مفروض از رویدادهای اقتصادی، صورت‌های مالی مشابهی تهیه کنند، سیستم حسابداری قابل‌مقایسه دارند. "تعریف مفهومی دوم برای قابلیت مقایسه چنین است: شرکت‌هایی با رویدادهای اقتصادی همبسته و حسابداری مشابه برای این رویدادهای صورت‌های مالی همبسته‌ای در طول زمان خواهند داشت. به تعبیری خلاصه قابلیت مقایسه، ویژگی است که به استفاده‌کنندگان در شناسایی و درک شباهت‌ها و تفاوت‌ها کمک می‌نماید، هزینه کسب و پردازش اطلاعات را کاهش و کمیت و کیفیت کلی اطلاعات موجود در مورد شرکت‌ها را افزایش می‌دهد [۲۹] و موجب تخصیص کارای سرمایه می‌شود [۲۴]. از دیگر مزایای قابلیت مقایسه، می‌توان به افزایش کیفیت اطلاعات در دسترس و در نتیجه آن افزایش پوشش تحلیلگران و دقت پیش‌بینی آنان و کاهش پراکندگی پیش‌بینی آن‌ها، [۳۵] و [۴۷] افزایش نقدشوندگی و حجم معاملات سهام و انعکاس بیشتر اطلاعات خاص شرکت در بازه دوره جاری [۱۹] و کاهش مزایای ناشی از استفاده از اطلاعات محرمانه [۲۲] اشاره کرد.

¹ Relevance

² Reliability

ریسک سقوط مورد انتظار سهام

خطر سقوط قیمت سهام، رخداد نامطلوبی است که به شکل بازده منفی شدید سهام، تعریف می‌شود [۴۲]. بحران‌های مالی اخیر، انگیزه بررسی و پیش‌بینی مناسب فرایند خطر سقوط قیمت سهام را افزایش داده است. مدل‌های متعدد تئوریکي مشخص می‌کنند که مدیران شرکت برای مخفی‌سازی خبرهای بد و تعویق اطلاع‌رسانی در خصوص پایان پروژه‌های با خالص ارزش فعلی منفی، انگیزه زیادی دارند [۲۱]. مطالعات گذشته دو دلیل اصلی برای سقوط قیمت سهام را شناسایی کرده‌اند؛ اول اینکه تضادهای نمایندگی باعث انگیزه عدم انتشار اخبار بد به مدت طولانی در مدیران ایجاد می‌شود [۱۸] و [۴۶] و [۳۴]. زمانی که انباشت اخبار بد به اوج خود رسید، مدیران اخبار بد را یک‌باره منتشر می‌کنند که نتیجه آن، افت ناگهانی قیمت سهام در مقیاس بزرگ است. [۳۹] و [۴۳]. دوم به دلیل تضادهای نمایندگی، مدیران برای انجام سرمایه‌گذاری بیشتر از حد و همچنین پنهان کردن عملکرد ضعیف پروژه‌های نامطلوب، انگیزه زیادی دارند. این رویکرد مدیران، مانع انجام اقدامات اصلاحی مالکان و اعضای هیئت‌مدیره در مرحله شروع کار می‌شود. در نتیجه، پروژه‌های نامطلوب برای مدت زمان طولانی از لحاظ مالی تأمین می‌شوند و عملکرد ضعیف انباشته‌شده در طول زمان، در نهایت به سقوط قیمت سهام می‌انجامد. علاوه بر این شرکت‌هایی که عدم تقارن اطلاعاتی زیادی دارند، سقوط قیمت سهام را با شدت بیشتری تجربه می‌کنند. [۲۰]. عدم تقارن اطلاعاتی زمانی به وجود می‌آید که یک طرف قرارداد یا معامله از اطلاعات بیشتری آگاهی داشته باشد [۱۵] و این آگاهی برای طرف برخوردار، منافع اقتصادی ایجاد کند. [۴۰]. عدم تقارن اطلاعات پدیده‌ای منفی است که به‌طور معمول در بازارهای اوراق بهادار رخ می‌دهد و باعث ایجاد تفاوت بین ارزش ذاتی یک سهام و ارزش برآورد شده آن سهام به‌وسیله سرمایه‌گذاران می‌شود و از این مجرا به اتخاذ تصمیم‌های نامناسب اقتصادی توسط سرمایه‌گذاران منجر می‌شود [۵]. هاتن این پدیده را به این صورت تعریف می‌کند که چنانچه مدیران بتوانند برای مدت زمان طولانی از افشای اخبار بد خودداری کنند، اخبار منفی در داخل شرکت انباشته می‌شود. از سوی دیگر حجم اخبار بدی که مدیران می‌توانند انباشته کنند، محدود است. علت این موضوع آن است که وقتی که حجم اخبار منفی انباشته به آستانه معینی می‌رسد، نگهداری و عدم افشای آن برای مدت‌زمان طولانی‌تر غیرممکن و پرهزینه خواهد شد. در نتیجه توده‌ی اخبار نامطلوب پس از رسیدن به نقطه‌ی اوج خود به یک‌باره وارد بازار شده و این موضوع به آفت شدید بازده سهام یا سقوط قیمت سهام منجر می‌شود [۳۶]. چن^۱ (۲۰۰۱)، سقوط قیمت سهام را دارای سه ویژگی مشخص می‌داند؛ بدین معنی که ۱. بدون وقوع یک حادثه مهم یک تغییر بسیار بزرگ و غیرمعمول در قیمت سهام است ۲. این تغییرات منفی است و ۳. سقوط قیمت سهام یک پدیده واگیردار در سطح بازار است. [۲۵] داف^۲ (۱۹۹۵) معتقد است که این ویژگی به دلیل وجود همبستگی بین انواع سهام بازار در زمان پدیده سقوط است. [۳۰].

¹ Chen

² Duffee

پیشینه پژوهش‌های خارجی

چن و همکاران (۲۰۱۷)^۱ نشان دادند خطر ریزش قیمت سهام با هموارسازی سود افزایش می‌یابد. همچنین خطر ریزش قیمت سهام وقتی هموارسازی سود با اقلام تعهدی اختیاری همراه شود، افزایش پیدا می‌کند [۲۶]. احمد و همکاران^۲ (۲۰۱۷) نشان دادند که قابلیت مقایسه به‌عنوان یک ویژگی کیفی منجر می‌شود که تا اطلاعات به‌موقع و به‌طور کارا در قیمت سهام منعکس شده و در نتیجه قیمت‌گذاری نادرست سهام کاهش یابد [۱۶]. آن و همکاران^۳ (۲۰۱۶) به بررسی رابطه بین سقوط قیمت سهام و تعدیل اهرم شرکت‌ها در ۴۱ کشور مختلف پرداختند. نتایج پژوهش آن‌ها نشان داد در شرکت‌هایی که سقوط قیمت سهام آن‌ها بیشتر بوده است، تمایل کمتری به تعدیل اهرم عملیاتی مشاهده شده است و این ارتباط منفی در کشورهایی که از محیط اطلاعاتی شفاف‌تری برخوردار هستند، ضعیف‌تر است [۱۷]. جونگ و همکاران^۴ (۲۰۱۵) به بررسی تأثیر قابلیت مقایسه صورت مالی بر ریسک سقوط مورد انتظار پرداختند. نتایج نشان می‌دهد ریسک سقوط مورد انتظار با افزایش قابلیت مقایسه صورت مالی کاهش می‌یابد و این رابطه منفی در محیط‌هایی شدیدتر است که در آن مدیران بیشتر به دنبال مخفی کردن اخبار منفی هستند. [۳۸].

چوی و همکاران (۲۰۱۴)^۵ در مطالعه خود به این نتیجه رسیدند که در شرکت‌هایی که قابلیت مقایسه بیشتری با شرکت‌های هم صنعت خود دارند، آگاهی بخشی قیمت سهام بالاتر می‌باشد همچنین قابلیت مقایسه صورت‌های مالی انعکاس اطلاعات خاص شرکت و اطلاعات سودهای آتی خاص شرکت را در قیمت جاری سهام تسریع می‌بخشد [۲۸]. پژوهش چن و همکاران (۲۰۱۳)^۶ نشان می‌دهد زمانی که صورت‌های مالی شرکت‌ها، قابلیت مقایسه بیشتری دارند؛ خریداران، بازده سهام بالاتری کسب می‌کنند و بهبود عملیاتی بیشتری را پس از خرید نشان می‌دهند [۲۴]. کمپل و یانگ^۷ (۲۰۱۳) نشان دادند با افزایش قابلیت مقایسه صورت‌های مالی شدت واکنش قیمت سهام افزایش می‌یابد [۲۳]. بارث و همکاران^۸ (۲۰۱۳) در پژوهشی با عنوان "اثر به‌کارگیری اختیاری استانداردهای بین‌الملل گزارشگری مالی بر قابلیت مقایسه صورت‌های مالی و فایده‌مندی در بازار سرمایه" به این نتیجه رسیدند که پس از پذیرش اختیاری^۹ IFRS، شرکت‌هایی که از این استفاده کردند، قابلیت مقایسه بیشتری هم باهم داشته و افزایش

¹ Chen et al

² Ahmet et al

³ An et al

⁴ Jeong et al

⁵ Choi et al

⁶ Chen et al

⁷ Campbell & Yeung

⁸ Barth et al

⁹ International Financial Reporting Standard

قابلیت مقایسه باعث بهبود محیط اطلاعاتی و دسترسی سرمایه‌گذاران به اطلاعات خاص شرکت‌ها، کاهش هم‌زمانی قیمت سهام، افزایش نقدینگی بازار سرمایه و افزایش حجم معاملات سرمایه شده است [۱۹]. دی فرانکو و همکاران^۱ (۲۰۱۱) تأثیر قابلیت مقایسه صورت‌های مالی را بر روی پوشش و ویژگی‌های پیش‌بینی تحلیلگران بررسی کردند. آن‌ها دریافتند که قابلیت مقایسه موجب افزایش پوشش تحلیلگران می‌شود، با دقت پیش‌بینی تحلیلگران ارتباط مثبت و با پراکندگی پیش‌بینی آن‌ها ارتباط منفی دارد [۲۹]. مطالعه کیم و ژانگ^۲ (۲۰۱۰)، نشان داد که محافظه‌کاری، انگیزه‌های مدیران را برای بیش‌نمایی عملکرد و عدم افشای اخبار بد محدود کرده و از این‌رو، ریسک سقوط قیمت سهام را کاهش می‌دهد و در شرایط وجود عدم تقارن اطلاعاتی، توانایی محافظه‌کاری برای کاهش ریسک سقوط آتی قیمت سهام بیشتر است [۴۴]. هاتن و همکاران (۲۰۰۹)، رابطه‌ی بین عدم شفافیت گزارشگری مالی و ریسک سقوط قیمت سهام را بررسی کردند و به این نتیجه رسیدند که عدم شفافیت اطلاعات مالی با افشای اطلاعات کم‌تر در ارتباط است. به‌علاوه شرکت‌هایی که دارای صورت‌های مالی غیر شفاف هستند، بیش‌تر در معرض ریسک سقوط قیمت سهام قرار می‌گیرند [۳۵]. جین و میرز (۲۰۰۶) در پژوهش خود به این نتیجه دست یافتند که همواره در بازارهایی که عدم شفافیت اطلاعات مالی در آن‌ها بالاتر است به این دلیل که به مدیران فرصت بیشتری برای پوشاندن اخبار بد از ذی‌نفعان شرکت می‌دهند دفعات ریزش قیمت سهام نیز در آن‌ها بیشتر است [۳۹].

پیشینه پژوهش‌های داخلی

بادآورنهدی و همکاران (۱۳۹۶) به بررسی تأثیر پرداخت سود سهام و عدم انتشار اخبار بد بر خطر سقوط قیمت سهام با تأکید بر عدم تقارن اطلاعاتی پرداختند. نتایج نشان داد که پرداخت سود سهام تأثیر منفی و معناداری بر خطر سقوط قیمت سهام دارد. همچنین زمانی که عدم تقارن اطلاعاتی بین مدیران و سهامداران زیاد است، تأثیر منفی پرداخت سود سهام بر خطر سقوط قیمت سهام تشدید می‌شود. نتیجه دیگر اینکه عدم انتشار اخبار بد تأثیر مثبت و معناداری بر خطر سقوط قیمت سهام دارد و این تأثیر در شرکت‌هایی که عدم تقارن اطلاعاتی زیادی دارند، شدیدتر است. بنابراین انباشت اخبار بد، بازده منفی و شدیدتر سهام را به شکل سقوط قیمت سهام در پی دارد [۲]. یافته‌های پژوهش فروغی و قاسمزاد (۱۳۹۶) نشان می‌دهد قابلیت مقایسه صورت‌های مالی ضریب واکنش سودهای آتی را افزایش می‌دهد. بر اساس نتایج، قابلیت مقایسه سبب می‌شود میزان بیشتری از اطلاعات خاص شرکت در قیمت‌های جاری سهام منعکس شود [۱۰]. فروغی و ساکیانی (۱۳۹۵) ثابت کردند که سررسید بدهی بر ریسک سقوط آتی قیمت سهام تأثیر منفی دارد. به‌بیان‌دیگر با کوتاه‌تر شدن سررسید بدهی احتمال ریسک سقوط قیمت سهام نیز کاهش پیدا می‌کند [۱۱]. مطالعه کردستانی و همکاران (۱۳۹۵) نشان داد بین محافظه‌کاری

¹ De Franco

² Kim & Zhang

³ Hutton et al

⁴ Jin and Myers

نامشروط و ریسک آتی سقوط قیمت سهام رابطه معناداری وجود ندارد. همچنین سطح محافظه‌کاری نامشروط، نقش محافظه‌کاری مشروط در جلوگیری از ریسک آتی سقوط قیمت سهام محدود نمی‌کند. به‌علاوه بین کیفیت بالاتر حسابرسی با ریسک آتی سقوط قیمت سهام رابطه معناداری یافت نشد [۸]. خدا رحمی و همکاران (۱۳۹۵) در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند با افزایش میزان عدم تقارن اطلاعاتی، ریسک سقوط آتی قیمت سهام افزایش می‌یابد [۵]. بر اساس یافته‌های مهرورز و همکاران (۱۳۹۵) بین قابلیت مقایسه صورت‌های مالی و آگاهی‌بخشی قیمت سهام رابطه مثبت وجود ندارد و قابلیت مقایسه صورت‌های مالی به انعکاس اطلاعات سودهای آتی مربوط به صنعت و انعکاس اطلاعات سودهای آتی خاص شرکت در قیمت سهام دوره جاری کمک نمی‌کند [۱۳]. حاجیها و ریاضی (۱۳۹۵)، نشان دادند بین گزارشگری مالی غیرشفاف و ریسک سقوط آتی قیمت سهام در شرکتهایی با سهام شناور آزاد پایین، رابطه معنی‌داری وجود دارد [۴]. مطالعات رهنمای رودپشتی و همکاران (۱۳۹۴) نشان می‌دهد سبک حسابرس بر قابلیت مقایسه صورت‌های مالی مؤثر بوده و برای دستیابی به قابلیت مقایسه، علاوه بر نیاز به وجود استانداردهای حسابداری یکنواخت، حسابرسان نیز دارای نقش بااهمیتی هستند [۵]. زنجیردار و همکاران (۱۳۹۳) به بررسی تاثیر محافظه‌کاری شرطی و غیر شرطی بر ریسک سقوط قیمت سهام با تاکید بر چرخه عمر شرکت‌ها در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند. نتایج این تحقیق نشان می‌دهد که رابطه بین محافظه‌کاری شرطی و محافظه‌کاری غیر شرطی با ریسک سقوط قیمت سهام در هر یک از مراحل چرخه عمر شرکت‌ها متفاوت است [۷]. تنایی و همکاران (۱۳۹۲) نشان دادند که سازوکارهای نظام راهبری شرکتی، عاملی تأثیرگذار بر ریسک ریزش قیمت سهام است [۳]. مطالعه فولاد و تالانه (۱۳۹۱) نشان داد محافظه‌کاری در گزارشگری مالی می‌تواند منجر به کاهش ریسک سقوط قیمت سهام شرکت در آینده شود. [۱۲]

فرضیه پژوهش

بین قابلیت مقایسه صورت مالی و ریسک سقوط مورد انتظار قیمت سهام رابطه معنی‌دار وجود دارد.

روش‌شناسی پژوهش

این پژوهش در حوزه تحقیقات اثباتی قرار می‌گیرد و از لحاظ هدف کاربردی می‌باشد. با توجه به اینکه برای آزمون فرضیات تحقیق از اطلاعات تاریخی می‌شود در گروه تحقیقات شبه آزمایشی قرار می‌گیرد. روش تحقیق حاضر از نوع استقرایی و پس رویدادی (با استفاده از اطلاعات گذشته) بوده که برای آزمون فرضیه‌ها و معناداری مدل از رگرسیون لجستیک با بهره‌گیری از نرم‌افزار Eviews استفاده شده است. در آزمون فرضیه داده‌شده، یک دوره زمانی ۷ ساله از سال ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۵ در نظر گرفته شده است که بعد از مدنظر قرار دادن کلیه معیارهای پایین، تعداد ۸۱ شرکت به‌عنوان جامعه غربالگری شده باقیمانده است؛ که همه آن‌ها به‌عنوان نمونه انتخاب شده‌اند. از این رو مشاهدات ما طی بازه زمانی ۱۳۸۹ لغایت ۱۳۹۵ به ۵۷۶ سال-شرکت (۷ سال × ۸۱ شرکت) می‌رسد.

۱. شرکت قبل از سال ۸۱ در بورس پذیرفته شده و تا پایان سال ۱۳۹۵ در بورس فعال باشد. لازم به ذکر است بازه زمانی تحقیق از سال ۱۳۸۹ لغایت ۱۳۹۵ می‌باشد لیکن جهت محاسبه متغیر قابلیت مقایسه

- صورت های مالی داده های بازدهی سهام و سود خالص ۸ سال قبل نیز لازم است از این رو برای داشتن این داده ها لازم است شرکت ها قبل از سال ۱۳۸۱ وارد بورس شده باشند
۲. از نوع شرکت های واسطه گری نباشد.
  ۳. سال مالی شرکت منتهی به ۲۹ اسفند باشد و تغییر سال مالی یا تغییر فعالیت نداشته باشد.
  ۴. شرکت طی بازه مورد مطالعه وقفه معاملاتی بیش از ۳ ماه نداشته باشد
  ۵. در صنعت مورد مطالعه حداقل ۲ شرکت وجود داشته باشد.
  ۶. اطلاعات مالی شرکت ها در دسترس باشد.

داده های مورد نیاز این پژوهش از طریق بانک های اطلاعاتی رایانه ای و مراجعه به کتابخانه سازمان بورس اوراق بهادار و استفاده از نرم افزار ره آورد نوین و مراجعه به وبسایت www.rdis.ir سایت متعلق به سازمان بورس و اوراق بهادار (مدیریت پژوهش، توسعه و مطالعات اسلامی)، گردآوری شده و برای مطالعه مبانی نظری و پیشینه پژوهش، از روش کتابخانه ای با بهره گیری از کتاب ها و مقالات تخصصی فارسی و لاتین استفاده شد.

متغیرها و مدل پژوهش

در این پژوهش متغیر وابسته ریسک سقوط مورد انتظار قیمت سهام (CRASH) است به منظور اندازه گیری این متغیر از معیار هاتن و همکاران (۲۰۰۹) استفاده شده است. بر اساس این معیار دوره ی سقوط در یک سال مالی معین، دوره ای است که طی آن بازده ماهانه ی خاص شرکت ۳/۲ انحراف معیار کم تر از میانگین بازده ماهانه خاص آن باشد. اساس این تعریف بر این مفهوم آماری قرار دارد که با فرض نرمال بودن توزیع بازده ماهانه خاص شرکت، نوسان هایی که در فاصله ی میانگین به علاوه ۳/۲ انحراف معیار و میانگین منهای ۳/۲ انحراف معیار قرار می گیرند از جمله نوسان های عادی محسوب می شود و نوسان های خارج از این فاصله، جز موارد غیر عادی قلمداد می شود. با توجه با اینکه سقوط قیمت سهام یک نوسان غیر عادی است، عدد ۳/۲ به عنوان مرز بین نوسانات عادی و غیر عادی مطرح است. در این پژوهش، ریسک سقوط قیمت سهام، متغیری مجازی است که اگر شرکت طی سال مالی حداقل یک دوره ی سقوط را تجربه کرده باشد، مقدار آن یک و در غیر این صورت صفر خواهد بود.

بازده ماهانه خاص شرکت با استفاده از رابطه ی (۱) زیر محاسبه می شود:

$$W_{j,t} = \ln(1 + e_{j,t}) \quad \text{رابطه (۱)}$$

در رابطه ی فوق:

$W_{j,t}$: بازده ماهانه خاص شرکت j در ماه t طی سال مالی

$e_{j,t}$: بازده باقیمانده ی سهام شرکت j در ماه t است و عبارت است از باقیمانده یا پسماند مدل در

رابطه ی (۲)

$$r_{j,t} = \beta_0 + \beta_1 r_{j,t-2} + \beta_2 r_{j,t-1} + \beta_3 r_{j,t} + \beta_4 r_{j,t+1} + \beta_5 r_{j,t+2} + e_{j,t}$$

که در این رابطه:

$r_{j,t}$: بازده سهام شرکت j در ماه t طی سال مالی.

rm, θ : بازده بازار در ماه θ است. برای محاسبه بازده ماهانه بازار، شاخص ابتدای ماه از شاخص پایان ماه کسر شده و حاصل بر شاخص ابتدای ماه تقسیم می‌شود.

رابطه‌ی دوم با استفاده از روش رگرسیون چند متغیره و شیوه‌ی داده‌های ترکیبی برآورد شده و باقیمانده‌ی آن به شرح رابطه‌ی اول جهت محاسبه‌ی بازده ماهانه خاص شرکت استفاده می‌شود. بازده ماهانه خاص شرکت، با توجه به تعریف مذکور به منظور اندازه‌گیری ریسک سقوط آتی قیمت سهام استفاده می‌شود. متغیر مستقل در این پژوهش قابلیت مقایسه صورت‌های مالی (COMP) است که برای محاسبه آن از معیار دی فرانکو و همکاران (۲۰۱۱) استفاده شده است. برای ایجاد مقیاس سال-شرکت از قابلیت مقایسه $CompAcct_{ijt}$ معادله زیر برای یک دوره ۵ ساله استفاده می‌گردد:

$$Earnings_{it} = \alpha_i + \beta_i Return_{it} + \varepsilon_{it} \quad \text{رابطه (۳)}$$

که در آن $Earnings$ و $Return$ به ترتیب سود خالص و بازده هستند ضرایب پیش‌بینی شده معادله بالا α_i و β_i هستند که باهم به‌عنوان یک معیاری برای عملکرد حسابداری شرکت i استفاده می‌شوند.

$$E(Earnings_{iit}) = \alpha_i + \beta_i Return_{it} \quad \text{رابطه (۴ و ۵)}$$

$$E(Earnings_{ijt}) = \alpha_j + \beta_j Return_{it}$$

سپس بر اساس معادلات (۴) و (۵) به ترتیب $E(Earnings_{iit})$ سود مورد انتظار شرکت i با توجه به تابع حسابداری شرکت i و $E(Earnings_{ijt})$ سود مورد انتظار شرکت j با توجه به تابع حسابداری شرکت j برآورد می‌گردد. در نهایت قابلیت مقایسه حسابداری بین شرکت i و j در طول دوره ۵ ساله $t-4$ تا t به شرح زیر تعریف می‌گردد:

$$CompAcct_{ijt} = -\frac{1}{5} \times \sum_{t-4}^t |E(Earnings_{iit}) - E(Earnings_{ijt})| \quad \text{رابطه (۶)}$$

که در آن مقادیر بالای $CompAcct$ ، قابلیت مقایسه حسابداری بیشتری را منعکس می‌کند. به عبارت دیگر هرچه این مقدار به صفر نزدیک‌تر باشد، قابلیت مقایسه حسابداری بیشتر است. [۲۶]

متغیرهای کنترلی پژوهش نیز به شرح زیر محاسبه می‌شوند:

اهرم مالی (LEV)، از طریق تقسیم کل بدهی‌ها به کل دارایی‌ها به دست می‌آید. اندازه شرکت ($SIZE$) که از طریق لگاریتم طبیعی ارزش دفتری کل دارایی‌های شرکت در پایان سال محاسبه می‌شود. بازده دارایی‌ها (ROA) که از طریق تقسیم سود یا زیان عملیاتی به کل دارایی شرکت محاسبه می‌شود. با توجه به متغیرها، مدل آماری پژوهش برگرفته از مدل جونگ و همکاران (۲۰۱۵، ۱۵۹) به شرح زیر است:

$$CRASH_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 Comp_{i,t} + \beta_2 Size_{i,t} + \beta_3 LEV_{i,t} + \beta_4 ROA_{i,t} + \varepsilon_{i,t} \quad \text{رابطه (۷)}$$

$CRASH$: ریسک سقوط مورد انتظار قیمت سهام؛

$Comp$: قابلیت مقایسه صورت مالی؛

LEV: اهرم مالی؛

ROA: بازده دارایی؛

Size: اندازه شرکت؛

 β : ارزش ارتباطی متغیرها؛ و

e: خطای معادله رگرسیون.

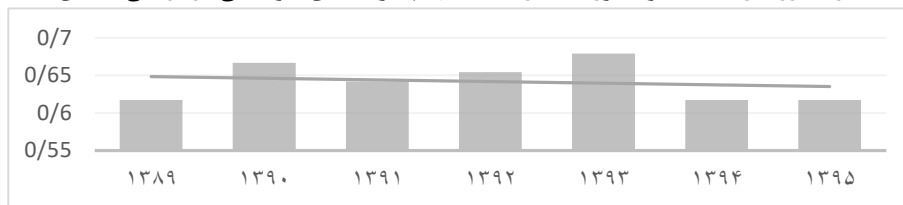
نتایج یافته‌های پژوهش

جدول ۱. آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیر	علامت اختصاری	مشاهدات	میانگین	میان	انحراف معیار
ریسک سقوط مورد انتظار قیمت سهام	CRASH	۵۷۶	۰/۶۴۱	۱/۰۰۰	۰/۴۷۹
قابلیت مقایسه صورتهای مالی	Comp	۵۷۶	۰/۱۵۰	-۰/۰۰۲	۰/۹۰۴
اهرم مالی	LEV	۵۷۶	۰/۶۴۷	۰/۶۴۲	۰/۲۵۹
بازده داراییها	ROA	۵۷۶	۰/۱۳۹	۰/۱۱۹	۰/۱۵۹
اندازه شرکت	Size	۵۷۶	۱۴/۲۰۷	۱۴/۰۸۳	۱/۳۲۳
متغیر	علامت اختصاری	چولگی	کشیدگی	حداقل	حداکثر
ریسک سقوط مورد انتظار قیمت سهام	CRASH	-۰/۵۹۲	۱/۳۵۰	۰	۱
قابلیت مقایسه صورتهای مالی	Comp	۱/۴۶۵	۴/۴۵۵	-۸/۹۷۶	۷/۲۴۰
اهرم مالی	LEV	۲/۱۴۹	۱/۴۸۵	۰/۱۴۷	۲/۶۵۸
بازده داراییها	ROA	-۱/۱۷۲	۱/۴۳۲	-۱/۲۴۰	۰/۱۵۹
اندازه شرکت	Size	۵۷۶	۱۴/۲۰۷	۱۴/۰۸۳	۱/۳۲۳

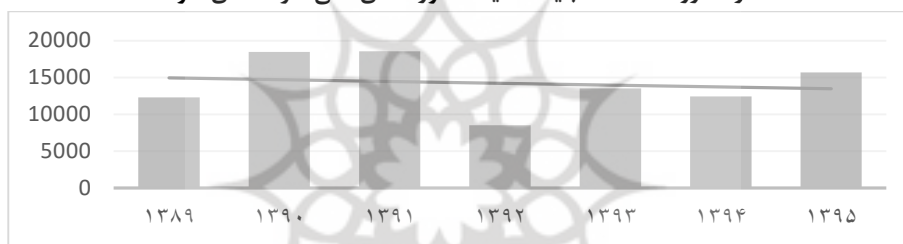
با توجه به جدول ۱، متوسط ریسک سقوط مورد انتظار قیمت سهام شرکت‌های نمونه برابر با ۰/۶۴۱ بوده و گویای آن است که طی دوره زمانی تحقیق برای ۶۴/۱ درصد از مشاهدات انتظار وقوع حداقل یک دوره سقوط قیمت سهام وجود دارد. همچنین نگاره ۱ روند سالانه ریسک سقوط مورد انتظار قیمت سهام شرکت‌های نمونه را در طول بازه زمانی مورد مطالعه به تصویر کشیده است.

نگاره ۱. روند ریسک سقوط مورد انتظار قیمت سهام شرکت‌های نمونه طی بازه زمانی تحقیق

با توجه به نگاره ۱، بیشترین میزان ریسک سقوط قیمت سهام مربوط به سال ۱۳۹۳ و کمترین آن مربوط به سال ۱۳۸۹ بوده است. همچنین میانگین قابلیت مقایسه صورت‌های مالی نیز برابر با ۰/۱۵۰ بوده و کمترین و بیشترین میزان آن به ترتیب ۸/۹۷۶- و ۷/۲۴۰ می‌باشد در نگاره ۲ روند سالانه این متغیر نیز نشان داده شده است. با توجه به نگاره ۲، قابلیت مقایسه صورت‌های مالی شرکت‌های نمونه در سال ۱۳۹۲ به کمترین میزان خود رسیده است لیکن این متغیر از سال ۱۳۹۳ به بعد سیر افزایشی داشته است.

نگاره ۲. روند سالانه قابلیت مقایسه صورت‌های مالی شرکت‌های نمونه

در ادامه پژوهش ضرایب همبستگی متغیرهای پژوهش به شرح جدول ۲ محاسبه شده‌اند.

جدول ۲. ماتریس ضرایب همبستگی پیرسون بین متغیرهای تحقیق

بازده دارایی‌ها	اهرم مالی	اندازه شرکت	قابلیت مقایسه صورت‌های مالی	ریسک سقوط قیمت سهام	ضریب همبستگی
۱	۱	۱	۱	۱	ریسک سقوط قیمت سهام
				-۰/۳۴۵	قابلیت مقایسه صورت‌های مالی
۱	۱	۱	۱	۰/۱۹۴	اندازه شرکت
				(۰/۰۰۰)	قابلیت مقایسه صورت‌های مالی
۱	۱	۱	۱	۰/۲۰۰	اهرم مالی
				(۰/۰۰۰)	قابلیت مقایسه صورت‌های مالی
۱	۱	۱	۱	۰/۱۶۰	بازده دارایی‌ها
				(۰/۰۰۰)	قابلیت مقایسه صورت‌های مالی

مطابق جدول ۲، ریسک سقوط مورد انتظار قیمت سهام همبستگی منفی و معنی داری با قابلیت مقایسه صورت‌های مالی، اندازه شرکت و بازده دارایی‌ها داشته و همبستگی مثبت و معنی داری با اهرم مالی از خود نشان می‌دهد. ضرایب همبستگی سایر متغیرها نیز در جدول نشان داده شده است. در این مطالعه برای آزمون مانایی متغیرها از آماره "لوین لین و چو" بهره گرفته شده است. در این آزمون با رد H_0 عدم مانایی یا ریشه واحد رد می‌شود و مانایی پذیرفته می‌شود. بررسی مقادیر آماره‌های نشان می‌دهد که تمامی متغیرها در سطح ۹۵ درصد مانا هستند به طوری که سطح معنی داری همه آن‌ها کمتر از ۰/۰۵ می‌باشد. از این رو نیازی به آزمون هم جمعی نبوده و مشکل رگرسیون کاذب وجود نخواهد داشت. در ادامه آزمون نسبت درست‌نمایی مدل تحقیق و آزمون نیکویی برازش مدل تحقیق (هاسمر لمشو)، به ترتیب برای نشان دادن معناداری مدل و مقایسه مقدار متغیر وابسته مشاهده شده با متغیر وابسته پیش‌بینی شده انجام گرفته است که در جدول ۳ نشان داده شده است.

جدول ۳. آزمون نسبت درست‌نمایی و نیکویی برازش مدل تحقیق

آزمون	آماره	سطح معنی داری	نتیجه
نسبت درست‌نمایی ^۱	۱۵۷/۲۳۳	۰/۰۰۰۰	تأیید
هاسمر لمشو ^۲	۷۹/۹۸۵	۰/۰۸۰۴	تأیید

با توجه به این که سطح معنی داری این آماره مطابق با جدول ۳، معادل ۰/۰۰۰۰ می‌باشد می‌توان گفت کل مدل در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنی دار می‌باشد؛ و از آنجایی که سطح معنی داری (P-Value) این آماره معادل ۰/۰۸۰۴ می‌باشد بنابراین می‌توان گفت نیکویی برازش مدل حاصل شده است. همچنین از آنجایی که مقدار آماره VIF برای تمامی متغیرهای تحقیق کمتر از ۵ بوده و به یک نزدیک می‌باشد می‌توان گفت میان متغیرهای تحقیق هم خطی شدیدی وجود ندارد. در ادامه با توجه به نتایج آزمون‌های نسبت درست‌نمایی، نیکویی برازش و VIF، برآورد مدل انجام شده است. نتایج برآورد به شرح جدول ۴، می‌باشد

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

^۱ در صورتی که سطح معنی داری (P-Value) آماره نسبت درست‌نمایی کمتر از ۰/۰۵ باشد معناداری کل مدل در سطح اطمینان ۹۵ درصد تأیید می‌شود

^۲ در صورتی که مقدار احتمال (P-Value) این آمار بیشتر از ۵ درصد باشد فرضیه H_0 پذیرفته شده و بیانگر این است که تفاوت متغیر وابسته مشاهده شده با متغیر وابسته پیش‌بینی شده معنادار نبوده و نیکویی برازش حاصل شده است

جدول ۴ برآورد مدل لجستیک فرضیه اصلی تحقیق

متغیر	ضریب	آماره Z	سطح معنی‌داری	نتیجه
ضریب ثابت	۲/۲۴۰	۱/۸۷۲	۰/۰۶۱۱	بی‌معنی
قابلیت مقایسه صورت‌های مالی	-۵/۶۶۳	-۶/۲۸۸	۰/۰۰۰۰	معنی‌دار و منفی
اندازه شرکت	-۰/۲۰۲	-۲/۵۲۹	۰/۰۱۱۴	معنی‌دار و منفی
اهرم مالی	۲/۰۳۱	۳/۷۱۷	۰/۰۰۰۲	معنی‌دار و مثبت
بازده دارایی‌ها	-۱/۲۴۰	-۱/۶۸۱	۰/۰۹۲۶	بی‌معنی
ضریب تعیین مک فادن	۰/۲۱۲۵			

بر اساس نتایج ارائه‌شده در جدول ۴، از آنجایی که سطح معنی‌داری (P-VALUE) آماره Z مربوط به متغیر "قابلیت مقایسه صورت‌های مالی" کوچک‌تر از ۰/۰۵ بوده (۰/۰۰۰۰) و ضریب آن منفی می‌باشد (۵/۶۶۳-) بنابراین فرضیه تایید شده و در سطح اطمینان ۹۵ درصد می‌توان گفت بین قابلیت مقایسه صورت مالی و ریسک سقوط مورد انتظار قیمت سهام رابطه معنی‌دار وجود دارد به طوری که با افزایش میزان قابلیت مقایسه صورت‌های مالی شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس از ریسک سقوط مورد انتظار قیمت سهام کاسته می‌شود؛ بنابراین فرضیه اصلی تحقیق با اطمینان ۹۵ درصد تأیید می‌شود. همچنین ضریب مک فادن معادل ۰/۲۱۲۵ درصد می‌باشد، که حکایت از تبیین ۲۱/۲۵ درصدی متغیر وابسته توسط متغیرهای مستقل و کنترلی وارد شده در مدل دارد. درصد کلی طبقه بندی صحیح مدل نیز، ۷۳/۳۷ درصد می‌باشد. بدین ترتیب که ۱۰۳ مشاهده (سال-شرکت) از ۲۰۳ مشاهده، دارای ریسک سقوط قیمت سهام (۵۰/۷۴ درصد) و ۳۱۳ مشاهده از ۳۶۴ مشاهده، فاقد ریسک سقوط قیمت سهام (۸۵/۹۸ درصد) به درستی طبقه بندی شده اند.

بحث و نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهادها

قابلیت مقایسه یکی از ویژگی‌های کیفی ارتقا دهنده کیفیت می‌باشد. در چارچوب مفهومی گزارشگری ایران نیز، قابلیت مقایسه یکی از ویژگی‌های کیفی اصلی مرتبط با ارائه اطلاعات است که بر سودمندی اطلاعات می‌افزاید. از سوی دیگر، سقوط قیمت سهام بدین معنی است که چنانچه قیمت سهم شرکتی در دوره تحت بررسی، دچار کاهش شدید شده باشد، قیمت سهم آن شرکت در آن دوره سقوط کرده است. با توجه به مانایی متغیرها و باقیمانده‌های مدل‌های پژوهش، رفع مشکل ناهمسانی در واریانس و مقادیر قابل قبول برای شاخص VIF می‌توان گفت مدل ارائه شده برای پژوهش قابل اعتماد می‌باشد. با عنایت به نتیجه فرضیه پژوهش، می‌توان گفت مقایسه صورت مالی به صورت معکوس با ریسک سقوط مورد انتظار قیمت سهام، رابطه دارد. این بدان معناست که با افزایش میزان قابلیت مقایسه صورت‌های مالی شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس از ریسک سقوط مورد انتظار قیمت سهام کاسته می‌شود.

همچنین با توجه به نتیجه آزمون فرضیه پژوهش و به دست آمدن R^2 مک فادان به میزان ۲۱ درصد در مدل به دست آمده در پژوهش، می توان گفت درصد بسیار کمی از تغییرات متغیر وابسته توسط متغیرهای مستقل و کنترلی بیان می شوند و می توان ۲۱ درصد، متغیر وابسته را از روی متغیرهای مستقل و کنترل به درستی پیش بینی کرد. در انتها قابل ذکر است که نتایج این پژوهش با مطالعه جونگ و همکاران (۲۰۱۵) مطابقت دارد

پیشنهادات

به سرمایه گذاران خاطر نشان می شود با افزایش قابلیت مقایسه صورت های مالی یک شرکت با شرکت های هم صنعت، در تجزیه و تحلیل قیمت سهام آن شرکت، سرمایه گذاران اخبار و اطلاعات سایر شرکت ها را سودمندتر تلقی و در معاملات خود از اطلاعات در سطح صنعت و اطلاعات بازار استفاده کنند؛ و سرمایه گذاران در راستای تخصیص کارآمد سرمایه گذاری ها، در تصمیمات خود به بحث قابلیت مقایسه صورت های مالی توجه بیشتری کنند. همچنین به مدیران واحد تجاری و تدوین کنندگان استانداردهای حسابداری توصیه می شود برای کمک به سرمایه گذاران در ارزیابی عملکرد شرکت ها به بهبود قابلیت مقایسه صورت های مالی توجه نمایند. در نهایت برای پژوهش های آتی (با توجه به اینکه ماهیت قابلیت مقایسه نسبی و تطبیقی است) پیشنهاد می شود که

۱. از آنجایی که بر سیستم حسابداری یک شرکت عوامل متعددی از جمله استانداردهای حسابداری، مدیریت شرکت، حسابر و کنترل های داخلی اثر گذار است تأثیر این عوامل بر قابلیت مقایسه صورت مالی بررسی شود و

۲. رابطه ی قابلیت مقایسه صورت های مالی و ریسک سقوط مورد انتظار قیمت سهام در شرکت های هم صنعت مورد بررسی قرار گیرد.

۳. رابطه ی مدیریت سود و ریسک سقوط مورد انتظار قیمت سهام مورد بررسی قرار گیرد.

فهرست منابع

۱. اصول و ضوابط حسابداری و حسابرسی: استانداردهای حسابداری (۱۳۹۴). "انتشارات سازمان حسابرسی"، چاپ سوم، تهران
۲. بادآور نهندی، یونس، تقی زاده خانقاه، وحید. (۱۳۹۶). "تأثیر پرداخت سود سهام و عدم انتشار اخبار بد بر خطر سقوط قیمت سهام با تأکید بر عدم تقارن اطلاعاتی"، فصلنامه بررسی حسابداری و حسابرسی، دوره ۲۴، شماره ۱، ۱۹-۴۰
۳. تنانی، محسن و صدیقی، غلامرضا و امیری، عباس. (۱۳۹۴). "بررسی نقش سازوکارهای حاکمیت شرکتی در کاهش ریسک ریزش قیمت سهام شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران"، فصلنامه مدیریت دارایی و تامین مالی، دوره ۳، شماره ۴، صفحه ۳۱-۵۰
۴. حاجیها، زهره و ریاضی، مریم. (۱۳۹۶). "ارتباط بین ریسک سقوط آتی قیمت سهام با گزارشگری مالی غیر شفاف در شرکت های با درصد سهام شناور آزاد پایین"، پژوهشنامه اقتصاد و کسب و کار، سال ششم، شماره ۱۲، صص ۲۳-۳۳

۵. خدارحمی، بهروز و همکاران. (۱۳۹۵). "تأثیر عدم تقارن اطلاعاتی بر ریسک سقوط آتی قیمت سهام شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران"، **فصلنامه مدیریت دارایی و تأمین مالی**، سال چهارم، شماره سوم، شماره پیاپی (۱۴) صص ۳۹-۵۸
۶. رودپشتی، فریدون، و همکاران. (۱۳۹۴). "بررسی سبک حسابرس و قابلیت مقایسه صورت‌های مالی"، **فصلنامه علمی پژوهشی حسابداری مدیریت**، سال هشتم، شماره بیست و پنجم. صص ۲۹-۴۷
۷. زنجیردار، مجید، ایرانی مشتقین، خدیجه. (۱۳۹۳). "تأثیر محافظه کاری شرطی و غیر شرطی بر ریسک سقوط قیمت سهام با تأکید بر چرخه عمر شرکت‌ها در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران"، **فصلنامه تحقیقات حسابداری و حسابرسی**، انجمن حسابداری ایران، سال دهم، شماره ۳۸.
۸. کردستانی، غلامرضا و خاتمی، زینت. (۱۳۹۵). "ارتباط بین کیفیت اطلاعات حسابداری و حسابداری محافظه‌کارانه با ریسک سقوط قیمت سهام"، **مجله دانش حسابداری مالی**، دوره ۳، شماره ۲، صص ۱۰۹-۱۰۹
۹. فروغی، داریوش و میرزایی، منوچهر. (۱۳۹۱). "تأثیر محافظه کاری شرطی حسابداری بر ریسک سقوط آتی قیمت سهام در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران"، **مجله پیشرفتهای حسابداری دانشگاه شیراز**، (۴) ۲، صص ۷۷-۱۱۷
۱۰. فروغی، داریوش و قاسم زاد، پیمان. (۱۳۹۶). "تأثیر قابلیت مقایسه صورت‌های مالی بر ضریب واکنش سودهای آتی"، **فصلنامه بررسی‌های حسابداری و حسابرسی**، دوره ۲۲، شماره ۴، صص ۴۷۹-۵۰۰
۱۱. فروغی، داریوش و ساکیانی، امین. (۱۳۹۵). "تأثیر سررسید بدهی بر ریسک سقوط آتی قیمت سهام"، **فصلنامه پژوهش حسابداری**، دوره ۵، شماره ۴، صفحه ۹۹-۱۱۶
۱۲. فولاد، فرزانه و یعقوب نژاد، احمد و تالانه، عبدالرضا. (۱۳۹۱). "محافظه کاری و کاهش خطر سقوط قیمت سهام"، **فصلنامه بررسی‌های حسابداری و حسابرسی**، دوره ۱۹، شماره ۶۹، صص ۹۹-۱۱۸
۱۳. مهرورز، فاطمه و مرفوع، محمد. (۱۳۹۵). "رابطه بین قابلیت مقایسه صورت‌های مالی با آگاهی بخشی قیمت سهام در خصوص سودهای آتی"، **فصلنامه مطالعات تجربی حسابداری مالی**، سال ۱۲، شماره ۴، صص ۸۳-۱۱۰
۱۴. نوروش، ایرج و مهران، ساسان و کرمی، غلامرضا. (۱۳۹۶). "مروری جامع بر حسابداری مالی"، **انتشارات نگاه دانش**، جلد اول، چاپ پانزدهم
15. Aboody, D. Lev, B. (2000). "Information Asymmetry, R&D, and Insider Gains". **The Journal of Finance**. 55: 2747-2766.
16. Ahmed, S. A. Neel, M. & Safdar I. (2017). "Evidence on the Association between Accounting Comparability and Stock Price Efficiency." **10th Annual Lone Star Accounting Research Conference**, United States. University of Texas at Dallas, January 30.
17. An, Z. Li, D. Yu, J. (2016). "Firm Crash Risk, Information Environment and Speed of Leverage Adjustment". **Journal of Corporate Finance**. 31:132-151

18. Ball, R. (2009). "Market and political/regulatory perspectives on the recent accounting scandals", **Journal of Accounting Research**, 47 (2), 277-323.
19. Barth, M. E. Landsman, W. R. Lang, M.H. & Williams, C. D. (2013). "Effects on Comparability and Capital Market Benefits Of voluntary Adoption of IFRS by US Firms: Insights from Voluntary Adoption of IFRS by Non-US Firms". Working Paper, **Available at [http:// www.ssrn.com](http://www.ssrn.com)**.
20. Benmelech, E. Kandel, E. & Veronesi, P. (2010). "Stock-based compensation and CEO (dis) incentives". **Quarterly Journal of Economics**, 125 (4), 1769-1820.
21. Bleck, A. & Liu, X. (2007). "Market transparency and the accounting regime". **Journal of Accounting Research**, 45 (2), 229-256
22. Brochet, F. D. Jagolinzer, A. & J. Riedl, E. (2012). "Mandatory IFRS adoption and financial statement comparability". **Contemporary Accounting Research** (forthcoming). Harvard Business School Accounting & Management. **Available at SSRN: <http://ssrn.com/abstract=1819482>**
23. Campbell, J. & Yeung, P. E. (2013). "Comparability, Investor Sophistication, and Contagion Effects". **Financial Accounting and Reporting Section Midyear Meeting**, San Diego, California, January 12.
24. Chen, C.W. W. Collins, D. Kravet, T. & D. Mergenthaler, R. (2013). "Financial statement comparability and the efficiency of acquisition decisions". Working Paper, University of Iowa and University of Texas at Dallas. **Available at: <http://ssrn.com/abstract=2169082>**
25. Chen, J. Hong, H. Stein, J. (2001). "Forecasting Crashes: Trading Volume, Past Returns, and Conditional Skewness in Stock Prices". **Journal of Financial Economics**, 61, 345–381.
26. Chen C. Kim J.B, Yao L. (2017). "Earnings Smoothing and Stock Price Crash Risk", <http://ssrn.com>
27. Chen, C.W. W. Collins, D. Kravet, T. & D. Mergenthaler, R. (2013). "Financial statement comparability and the efficiency of acquisition decisions". Working Paper, University of Iowa and University of Texas at Dallas. **Available at: <http://ssrn.com/abstract=2169082>**
28. Choi, J.H. Choi, s. A. Myers, L. & Ziebart, D. (2014). "Financial Statement Comparability and the Ability of Current Stock Returns to Reflect the Information in Future Earnings", **available at: <http://ssrn.com/abstract=2337571>**.
29. De Franco, G. Kothari, S. & S. Verdi, R. (2011). "The benefits of financial statement comparability". **Journal of Accounting Research**, 49(4), 895-931.
30. Duffee, Gregory R. (1995). "Stock Returns and Volatility: A Firm-Level Analysis", **Journal of Financial Economics** 37, 399-420.
31. Engelberg, J. Ozoguz, A. & Wang, S. (2016). "Know thy neighbor: industry cluster, information spillover and market efficiency". **Journal of Finance**. Quant. Anal. (Forthcoming)
32. Ewert, R. & Wagenhofer, A. (2005). "Economic effects of tightening accounting standards to restrict earnings management". **The Accounting Review**, Vol. 80, Pp. 1101–1124
33. Financial Accounting Standards Board (FASB). (2010). "Statement of Financial Accounting Concepts" No. 8: Conceptual Framework for Financial Reporting
34. Graham, J. Harvey, C. & Rajgopal, S. (2005). "The economic implications of corporate financial reporting". **Journal of Accounting and Economics**, 40 (1- 3), 3-73.

35. Horton, J. Serafeim, G. & Serafeim, I. (2013). "Does mandatory IFRS adoption improve the information environment?" **Contemporary Accounting Research**, 30 (1), 388-423
36. Hutton, A.P. Marcus, A.J. Tehranian, H. (2009). "Opaque Financial Reports, R2, and Crash Risk". **Journal of Financial Economics**, 94, 67-86.
37. International Accounting Standards Board (IASB) (2010). "Conceptual Framework for Financial Reporting"
38. Jeong-Bon Kim, Leye Li, Louise Yi Lu, Yangxin Yu. (2015). "Financial Statement Comparability and Expected Crash Risk", **Journal of Accounting and Economics**,
39. Jin, L. & Myers, S.C. (2006). "R2 around the world: new theory and new tests". **Journal of Financial Economics**, 79 (2), 257-292
40. Jiang, L. Kim, J.B. (2004). "Foreign Equity Ownership and Information Asymmetry: Evidence from Japan". **Journal of International Management and Accounting**. 15:185-210.
41. Kim. Leye Li, (2015). "Financial Statement Comparability and Expected Crash Risk", <http://iranpaper.ir>.
42. Kim, J.B. Luo, L. & Xei, H. (2016). "Dividend Payments and Stock Price Crash Risk", **available in: www.ssrn.com**
43. Kim, J.B. & Zhang, L. (2015). "Accounting conservatism and stock price crash risk: firm-level evidence". **Contemporary Accounting Research**, 33(1), 412-441
44. Kim, J.B. Liandong Zhang. (2010). "Does Accounting Conservatism Reduce Stock Price Crash Risk?" **Available at URL: Http://Www.Ssrn.Com**
45. Kim, J.B. Li, Y. Zhang, L. (2011). "Corporate tax avoidance and stock price crash risk: Firm-level analysis". **Journal of Financial Economics** 100, 639-662.
46. Kothari, S.P. Shu, S. & WYsocki, P.D. (2009). "Do managers withhold bad news?" **Journal of Accounting Research**, 47 (1), 241-276
47. Lang, M. H. G. Maffett, M. & L. Owens, E. (2010). "Earnings comovement and accounting comparability: The effects of mandatory IFRS adoption". Working Paper. University of North Carolina at Chapel Hill, and University of Rochester. **Available at: http://ssrn.com/abstract=1676937**

Relationship between Financial Statement Comparability and Expected stock Price Crash Risk

Yadollah NouriFard (Ph.D)¹

Assistant Professor of Accounting and Management, Islamic Azad University South Tehran Branch, Tehran, Iran

Zhaleh Kazemi²©

Master of Accounting, Islamic Azad University South Tehran Branch, Tehran, Iran

(Received: 1 May 2018; Accepted: 4 November 2018)

Comparability is relative or comparative concept, and Reduces manager's motivation to hide negative news. This is one of the reasons for Crash stock prices. The purpose of this study is to explain the relationship between the comparability of financial statements as a qualitative financial reporting feature with the Expected stock Price Crash Risk. The statistical population of this research includes all companies Listed in Tehran Stock Exchange. In order to achieve the research goal, 81 companies have been selected (as a sample) for the period between 2011 and 2017. The research, in terms of the type of purpose is a part of applied research and the research method is correlation in terms of content. To analyze the hypothesis of the research, logistic statistical analysis has been used. The results of the research hypothesis test showed a significant and negative relationship between the comparability of financial statements and the Expected stock Price Crash Risk.

Keywords: Comparability, Financial Statement, Financial Reporting, Expected Stock Price Crash Risk.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

---

¹ dr.y.fard@gmail.com

² k.zh65@yahoo.com (Corresponding Author)